

Regionalna razvojna agencija Zasavje

Kolodvorska cesta 2

1410 Zagorje ob Savi

Litija, 20. 11. 2019

Predlog za dopolnitev strateškega dela RRP 2021 – 2027 zasavske regije

Spoštovani,

nevladne organizacije imajo v regiji veliko prepoznavnost in so vpete v vse ključne elemente življenja v vseh štirih občinah regijah. Zato je pomembno, da jih kot ključne akterje razvoja prepoznamo tudi kot tiste, ki bodo sodelovali pri razvojnem preboju regije.

Zato predlagamo, da se že v pripravljeno oceno stanja regije po posameznih področjih vključijo podatki pomembni za nevladni sektor. Podatki o stanju nevladnega sektorja so vključeni v prilogi.

Ker nismo seznanjeni z besedilom osnutka strateškega dela RRP splošno predlagamo, da se pri opredelitvi potreb in izzivov v besedilo strateškega dela RRP na primerno mesto **vključi** tudi besedilo:

Nevladne organizacije so pomembne nosilke razvoja in življenja na lokalni ravni, vendar se ves čas soočajo s težavami pri zagotavljanju finančnih sredstev, zato jim je potrebno nameniti sredstva za osnovno delovanje ter spodbujati krepitev razvoja nevladnih organizacij, njihovih funkcionalnih znanj in profesionalizacije. To je področje, kjer se skupnost na najbolj temeljni, osnovni ravni poveže, pomembno je tako s socialnega kot tudi materialno-storitvenega vidika (gasilci itd...).

Kot pomembni akterji na lokalni, regionalni in nacionalni ravni države so tako prav nevladne organizacije tiste, ki s svojimi aktivnostmi doprinesejo k uresničevanju ključnih strateških usmeritev Slovenije 2030: vključujoča, zdrava, varna in odgovorna družba; učenje za in skozi vse življenje; ohranjeno zdravo naravno okolje in visoka stopnja sodelovanja, usposobljenosti in učinkovitosti upravljanja.

Republika Slovenija je s sprejemom Zakona o prostovoljstvu (Uradni list RS, št. 10/11, 16/11 – popr. in 82/15) in Zakona o nevladnih organizacijah (Uradni list RS, št. 21/18) ter Strategijo razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva pritrdila k pomembnosti obstoja in razvoja nevladnega sektorja. Že pridobljene izkušnje kažejo, da le celostno in kompatibilno načrtovanje razvoja (povezanost nacionalnih, regionalnih in lokalnih strateških aktov) lahko prispeva k učinkovitem razvoju, k kvalitetnem in zadovoljnim življenju. Tako v državi, regiji kot občini.

Analize kažejo, da se veliko lokalnih nevladnih organizacij sooča s kadrovsko in finančno stisko, zato je za zagotavljanje aktivnosti, ki povezujejo lokalno prebivalstvo, dvigujejo kvaliteto življenja prebivalstva v regiji, vplivajo na zdravo in varno družbo ter izvajajo tako socialne kot druge

storitvene službe v regiji pomembno, da se podpre razvoj nevladnih organizacij in zagotavlja podporo pri izvajanju njihovih aktivnosti.

Ker je pomembno, da je RRP usklajen tudi z razvojnimi politikami države, se nam zdi z vidika prostovoljstva in nevladnih organizacij primerno, da bi podobne cilje zavzemal tudi regijski RRP. Oziroma jih tudi po potrebi razširjal.

30.maja 2018 je Vlada RS sprejela Strategijo razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023 z naslednjimi glavnimi cilji:

- vzpostaviti spodbudno podporno okolje za delovanje in razvoj NVO
- vzpostaviti dolgoročno financiranje nevladnih organizacij
- okrepiti vlogo NVO pri načrtovanju in izvajanju javnih politik na lokalni in nacionalni ravni
- okrepiti sodelovanje NVO in gospodarstva ter vzpostavljati čezsektorska partnerstva (gospodarstvo, NVO, javna uprava)
- spodbujati preglednost, integriteto in odgovornost NVO
- spodbujati solidarnost in kakovostno prostovoljstvo ter razvoj različnih oblik prostovoljstva na lokalni in nacionalni ravni

Na pomembnost razvoja prostovoljstva kaže tudi drugi odstavek 37.člena Zakona o prostovoljstvu (Uradni list RS, št. 10/11, 16/11 – popr. in 82/15), ki določa, da se za namen spodbujanja prostovoljstva, programov in projektov prostovoljskih organizacij, ki vključujejo prostovoljsko delo ali pa so namenjeni razvoju prostovoljstva nameni najmanj 10% razpisanih sredstev javnega razpisa, ko gre za dodeljevanje sredstev iz državnega proračuna na delovnih področjih, na katerih delujejo tudi prostovoljske organizacije.

V ta namen predlagamo, da strateški del RRP **vključuje tudi naslednje prepoznane potrebe:**

1. Regija potrebuje dobro razvite nevladne organizacije

- potrebuje aktivno podporno okolje za nevladne organizacije (regionalno stičišče)
- potrebuje skupnostni prostor za delovanje nevladnih organizacij
- potrebuje NVO z višjo stopnjo profesionalizacije, zato je potrebno podpreti spodbujanje zaposlovanja v NVO
- potrebuje garancijsko shemo za NVO (NVO se velikokrat ne upa prijaviti na različne spodbude za subvencije, saj ne zmore zalaganja sredstev. Regijski sklad bi pomenil premostitev za čas, ko bi morali ta sredstva zalagati).

2. Potrebna je aktivnejša podpora socialnemu podjetništvu

- potrebuje aktivno podporno okolje za socialna podjetja
- spodbude za socialne podjetnike

3. Vključevanje NVO v razvoj in delovanje regije

- stalna vključenost predstavnikov NVO v organe Razvojnega sveta
- vključevanje NVO in javnosti pri pripravi politik, praks...
- potrebno je povezovanje interesov

4. Potrebna je spodbuda in prepoznava pomena prostovoljstva v regiji

5. Vpeljava socialnih klavzul v sistem javnega naročanja na nivoju regije oziroma v okviru projektov Dogovora za razvoj regije

Pomembno je zasledovati vizijo, da le dobro razvite in organizirane nevladne organizacije lahko učinkovito, hitro in uspešno reagirajo na potrebe okolja in tako v regiji pomembno pripomorejo k večji blaginji, bolj zadovoljnim prebivalcem.

Tako nadaljnjo predlagamo tudi, da bi pri viziji bolj okrepljene regije morali zasledovali tudi:

- večja odprtost gospodarstva za sodelovanje z nevladnimi organizacijami
- poenotenje javnih razpisov na regijski ravni
- vzpostavitev skupnega regijskega razpisa za projekte NVO, ki bi naslavljali cilje in potrebe regije kot celote. (Le če bomo aktivno spodbujali in stimulirali povezovanje in sodelovanje NVO, bo lahko prišlo tudi do večje profesionalizacije in krepitev kadrovskih kapacitet.)

Pomembno je, da RRP odraža strategijo krepitev partnerstva med NVO in občinami oziroma regijo, kar je trend tako na državni kot mednarodni ravni.

Predlagamo pa tudi, da se **dopolni SWOT analiza**, ki je bila narejena na odboru za človeške vire oziroma analiza, ki analizira cilj 5 in sicer:

- na področju prednosti z zapisom: pestrost društvenega življenja
- na področju priložnosti z zapisom: turistični potencial regije – povezovanje turizma s kulturnimi dejavnostmi in kulturno dediščino, športom, dejavnosti na podeželju...
- na področju nevarnosti z zapisom: ne vključevanje pobud javnosti

Prosimo vas, da se do našega predloga opredelite in upoštevate pri pripravi strateških razvojnih dokumentov.

Pripravila:
Petra Cilenšek

Klara Kržišnik
vodja Regionalnega centra NVO

PRILOGA: Podatki o stanju nevladnega sektorja

V zasavski regiji je bilo leta 2018 registriranih 613 nevladnih organizacij, od tega 94,4% (572) društev, 5,5% (35) zasebnih zavodov in 0,1% (6) ustanov. Kljub številčnosti in pestrosti podatki stanja nevladnih organizacij v regiji kažejo, da je nevladni sektor v regiji podhranjen. NVO iz regije predstavljajo 2,3% vseh NVO v Sloveniji, ustvarijo pa le 1% vseh prihodkov in 0,6% vseh zaposlitev v NVO.

V letu 2018 je bilo v nevladnem sektorju zasavske regije zaposlenih 52 ljudi, od tega večji delež 41 v društvih in 11 v zavodih, kar predstavlja v povprečju 0,085 zaposlenega na organizacijo, kar zaostaja za slovenskim povprečjem, ki je 0,34 zaposlenega na organizacijo. Največ zaposlenih je v društvih za pomoč ljudem, ki so tudi ustvarila največ prihodkov. Po številu prihodkov jim sledijo športna in rekreativna društva, ki so tudi številčno najbolj zastopana.

Skupaj so nevladne organizacije ustvarile 9.5 mio € prihodkov, kar predstavlja 1% vseh prihodov NVO v Sloveniji. Od tega so jih 94,4% ustvarila društva, 5,5% zasebni zavodi in 0,1% ustanove. Skoraj 80% jih je imelo manj kot 20.000€ prihodkov, polovica vseh NVO pa celo manj kot 5.000€.

Tabela 1: Število NVO v zasavski regiji po letih in občinah

	2015	2016	2017	2018
Občina Zagorje ob Savi	189	197	190	192
Občina Litija	165	160	158	161
Občina Hrastnik	89	90	91	90
Občina Trbovlje	161	165	170	170
skupaj	604	612	609	613

Tabela 2: Število NVO grede na obliko po letih

	2015	2016	2017	2018
Društvo	575	575	569	572
Zasebni zavod	22	31	34	35
Ustanova	7	6	6	6
skupaj	604	612	609	613

Tabela 3: Število, zaposleni in prihodki glede na vrsto NVO v letu 2018

	število	delež v %	št. zaposlenih	delež v %	celotni prihodki v €	delež v %
Društvo	572	93,3	41	78,5	9.035.855,40	94,4
Zasebni zavod	35	5,7	11	21,5	521.942,10	5,5
Ustanova	6	1,0	0	0	10.472,60	0,1
skupaj	613	100	52	100	9.568.270,10	100

Tabela 4: Prihodki in število zaposlenih glede na vrsto društev v zasavski regiji za leto 2018

	št. društev	št. zaposlenih	celotni prihodki v €
Športna in rekreativna društva	198	2,75	2.484.431,59
Kulturna in umetniška društva	97	2,84	803.139,06
Društva za pomoč ljudem	88	24,61	3.132.989,16
Društva za varstvo okolja, gojitev in vzrejo živali in rastlin	50	0,25	411.873,17
Znanstvenoraziskovalna, izobraževalna, strokovna in poklicna društva	41	1	283.136,45
Društvo za razvoj kraja	39	6,15	353.867,88
Stanovska društva	31	2,34	1.232.247,27
Ostala društva	14	1	278.001,86
Društva za duhovno življenje	13	0,3	65.676,95
Nacionalna in politična društva	1	0	8.752,00

tabela 5: Število NVO glede na višino prihodkov v letu 2018

višina celotnih prihodkov	število NVO v regiji	delež v %
od 0 do 0,99 EUR prihodkov	77	12,56
od 1 do 5.000€ EUR prihodkov	234	38,17
od 5.001 EUR do 10.000 EUR prihodkov	96	15,66
od 10.001 EUR do 20.000 EUR prihodkov	73	11,91
od 20.001 EUR do 50.000 EUR prihodkov	87	14,19
od 50.001 EUR do 100.000 EUR prihodkov	32	5,22
nad 100.001 EUR prihodkov	14	2,28
skupaj	613	100,00

Podatki so zajeti iz evidenc AJPEŠ-a.